

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Mijne Heren,

Van harte heet ik U welkom bij deze eenvoudige, maar voor ons brandweerwezen zo belangrijke bijeenkomst, die ten doel heeft de op 1 november aanvangende rijksopleiding tot beroeps-brandweerofficier, in te luiden.

Mijn welkom gaat in het bijzonder uit naar U, adspirant-officieren van de gemeenten Amsterdam en Eindhoven en van de rijksinspectie. Hoewel in 1946/47 reeds eenmaal een officiersopleiding heeft plaats gehad om snel in het na-oorlogse tekort aan brandweerofficieren te voorzien, mag de nu beginnende ongeveer anderhalf jaar durende opleiding toch wel gezien worden als de eerste, moderne, in nauw overleg met alle bij het brandweerwezen betrokken instanties, samengestelde officiële officiersopleiding.

Aan U, heren Blauwkamer, Borger, Haster, Jonkman en Welling valt de eer te beurt de spits af te bijten, U kunt er trots op zijn tot deze groep van wegbereiders voor de moderne brandweerofficiersopleiding te behoren en ik feliciteer U van harte met het feit dat U dit mooie beroep gekozen hebt en hiervoor geschikt bent verklaard.

Direct hierop wil ik de vertegenwoordigers van de pers begroeten.

Heren van de pers, ik stel Uw tegenwoordigheid hier op bijzonder hoge prijs, omdat ons contact met U helaas niet zo nauw is als wij wel zouden wensen. Want ik - en met mij het gehele brandweerwezen in Nederland - hebben Uw hulp nodig om in ons land een beter begrip te brengen voor hetgeen de brandweer in deze moderne tijd betekent en speciaal voor wat er aan het beroep van brandweerofficier vastzit.

Het is nu wel niet zo, dat t.a.v. de brandweer het gezegde "onbekend maakt onbemind" geldt, integendeel, de brandweer is een van de overheidsdiensten wier werk, althans de resultaten daarvan, door de bevolking ten volle gewaardeerd wordt. Maar, van dat werk zelf, van de voorbereidingen, de nooit aflatende oefeningen en de opleiding met alles wat daarbij behoort, wat weet het publiek daar eigenvan? Men ziet de rode auto's men hoort de gillende sirenes, men ziet de slangen afleggen en mannen lopen, en met ziet water spuiten. Misschien dat men uit Godfried Bomans' geestige boek "Kopstukken" het hoofdstuk over de brandmeester onthouden heeft, maar daar is dan zo'n beetje de kennis t.a.v. de brandweer mee uitgeput.

En van hetgeen er van de officieren geëist wordt, daarvan heeft men in het geheel geen begrip.

Het is daarom dat ik deze ongezochte gelegenheid bij het begin van deze centrale opleiding dankbaar heb aangegrepen om iets te kunnen vertellen van dit werk, om te laten zien dat voor jonge mannen van karakter, gewapend met een goede technische kennis, met durf en verantwoordelijkheidsgevoel, een prachtige taak is weggelegd in een professie, waarbij in deze koude technische wereld bovendien bij voortduring een beroeps wordt gedaan op de mooiste menselijke eigenschappen, nl. idealisme, liefde voor mens en dier en opofferingsgezindheid.

Heren van de pers, wees ^{en} hartelijk welkom. Ik hoop dat dit eerste contact nuttig en aangenaam voor ons brandweerwezen vruchtdragend zal zijn en dat het in de toekomst niet bij dit ene contact zal blijven.

Tenslotte ben ik blij en erkentelijk voor de aanwezigheid van U, horen van de commissie uit de brandweerraad, die mij bij het uitvoeren van de opleiding zullen bijstaan, van U commandanten en officieren van enkele grote brandweerkorpsen en van de rijksinspectie, en van de docenten die het eerste deel van de theoretische opleiding zullen verzorgen.

De aanleiding tot deze opleiding is geweest een enkele jaren geleden gehouden enquête naar het opleidingsniveau van de gemiddelde beroepsbrandweerofficier.

De brandweerraad heeft daar op in 1959 de Minister van Binnenlandse Zaken geadviseerd tot het instellen van een centrale opleiding onder leiding van de hoofdinspecteur voor het brandweerwezen, gedeeltelijk door het Rijk, gedeeltelijk door de deelnemende gemeenten te financieren.

De Minister heeft vervolgens in december 1959 het reglement voor de opleiding vastgesteld, waarbij als doel werd vermeld: "het vormen van brandweertechici die wat betreft persoonlijkheid, deskundigheid en ontwikkeling, in de toekomst mede op grond van alsdan verkregen ervaring, geacht kunnen worden de geschiktheid te bezitten om op officiersniveau een leidinggevende functie te bekleden bij de brandweer".

De opleiding zou plaats kunnen vinden bij een aantal van minstens 3 leerlingen.

In de toelatingseisen wordt o.m. vermeld dat de kandidaat de voor de brandweerdienst nodige karaktereigenschappen moet bezitten en dat hij in het bezit moet zijn van een diploma van ingenieur dan wel van een H.T.S. of gelijkwaardig diploma en voldoende kennis heeft van de engelse, franse en duitse taal om vakliteratuur te kunnen raadplegen.

Voorts werd bepaald dat de hoofdinspecteur voor de opleiding contact zou houden met een door de brandweerraad te benoemen commissie, die thans bestaat uit de voorzitter van de KNBV, de voorzitter van de NVBC, de inspecteur het N.O. en de commandant brw. Amsterdam. Het leerprogramma werd met dit besluit van de Minister in schema-vorm vastgesteld. U zult dit vinden bij de papieren die U zojuist gekregen hebt.

Helaas meldden zich in 1960 en 1961 geen kandidaten aan; totdat dit jaar met de opleiding begonnen kon worden, dank zij een iets groter personeelsaanbod en dank zij de wijsheid en het inzicht van de gemeentebesturen van Amsterdam en Eindhoven, die -met het oog op de toekomst-zich bewust zijn van het grote belang om in hun gemeenten over goed, gedegen en wetenschappelijk opgeleide jonge brandweerofficieren te beschikken.

Bovendien is van de zijde van de rijksinspectie, die met een adviserende, coördinerende en stimulerende taak in het gehele land werkzaam is, een leerling aangewezen.

Niet onvermeld mag worden dat ook het gemeentebestuur van Amstelveen van plan was een deelnemer te zenden, doch onvoorziene omstandigheden hebben dit helaas verhinderd; ik hoop echter van harte dat ik binnenkort alsnog een leerling uit deze, ook in dit opzicht weer progressief blijkende gemeente zal mogen begroeten. Het begin is dus bescheiden, al zal het aantal leerlingen ook bij een groter personeelsaanbod wel nooit meer dan het dubbele bedragen; het aantal is echter minder belangrijk, het voornaamste is, dat dit begin is gemaakt en dat de impasse waarin wij ons met de opleiding van het hogere brandweerpersoneel bevonden, eindelijk doorbroken is. En dit is de reden dat ik gemeentelijk heb deze dag niet maar stillekens voorbij te laten gaan.

Ik hoop hierbij uiteraard dat deze opleiding de eerste van een onafgebroken reeks zal zijn, zodat de scholing tot brandweerofficier als net zo vanzelfsprekend beschouwd wordt als die van de politie officier en andere gelijkwaardige beroepen en dat wij dit dus niet meer, net als vandaag, als iets bijzonders beschouwen. Bovendien kan de nu beginnende opleiding - mits hiervoor ook in de komende jaren belangstelling wordt getoond van de zijde der gemeentebesturen - een goede aanloop zijn voor de centrale brandweerschool annex een aantal streekscholen, waarover zo juist door de Stichting brandweeropleiding Nederland het rapport aan de Minister van Binnenlandse Zaken is aangeboden en dat door deze bewindsman om advies naar de brandweerraad werd gezonden. Omdat dan bewezen kan worden dat het de gemeenten - aan wie immers de zorg voor de brandweer is toevertrouwd - ernst is met het verhogen van het peil van het brandweerwezen. Een ieder, die het goed meent met het brandweerwezen in ons land - en wie doet dit eigenlijk niet - zij de lezing van dit rapport van harte aanbevelen; hierin worden immers alle opleidingsaspecten, dus niet alleen van die der beroeps-officieren doch ook van de belangrijke categorie der vrijwillige officieren en het lagere personeel, vakkundig behandeld, met concrete voorstellen om tot verbetering te komen. Voor de heren van de pers zijn exemplaren van dit rapport hier beschikbaar.

Wanneer U weet dat er in ons land een kleine 25.000 brandweerslieden zijn, waarvan ruim 23.000 vrijwilligers, een 1500 beroeps brandweerslieden en een 135 beroepsofficieren, dan behoef ik niet nader uit te leggen dat voor een gedegen en goed georganiseerde, gerichte en doelbewuste opleiding hiervan veel, heel veel werk verzet moet worden.

Ik zal niet diep ingaan op de manier waarop de opleidingen van het lagere personeel thans verzorgd worden.

Volstaan zij met de melding dat deze geschieden in de beroepskorpsen, voorts door of geïnspireerd door de provinciale brandweerbonden, en door de inspectie en dat dank zij een schare van enthousiaste instructeurs aan deze opleidingen, verspreid over het gehele land, veel aandacht wordt besteed. Dit neemt niet weg dat de brandweerraad, de zoeven genoemde stichting brandweeropleiding en ik zelf, van mening zijn dat - om uit het rapport van de stichting aan te halen - " de vaktechnische scholing van het brandweerspersoneel in het algemeen geen gelijke tred heeft gehouden met de snelle ontwikkelingen en groei op technisch en industrieel gebied" en dat dus deze scholing met kracht ter hand dient te worden genomen.

Wil een brandweer met succes te werk blijven gaan, dan is het nodig dat zij, en meer speciaal de officieren volledig op de hoogte zijn en blijven van die nieuwste ontwikkelingen; ik noem alleen maar de als een lawzine aangroeiende hoeveelheid nieuwe kunststofproducten, alle met hun eigenaardigheden, hun eigen brandgevaarlijkheid; de moderne en gevaarlijke gassen en vloeistoffen en chemicaliën, van toepassing in zich steeds uitbreidende industrie-agglomeraties, waarbij dan nog komen de steeds meer in gebruik rakende radioactieve hulpmiddelen op alle mogelijke gebied en in de meest uiteenlopende industrien, in ziekenhuizen en laboratoria; al deze stoffen dringen binnen in ons dagelijks leven zonder dat men zich dikwijls voldoende

rekenschap geeft van de gevaren en de risico's die deze voor de samenleving met zich brengen.

Al deze nieuwe vindingen vereisen weer hun eigen brandbestrijdingsmethoden, nieuwe blustechnieken en aanvalsmethoden, nieuwe blusmaterialen en ander blusmaterieel.

Men stelle zich voor dat er ergens brand uitbreekt, ergens waar zich een voorraad van deze moderne stoffen bevindt, of dat er een tankauto in de brand vliegt of alleen maar aangereden wordt waardoor een gevaarlijk gas of vloeistof in een dicht bebouwde komt op de weg stroomt. Dan moet de brandweer direct kunnen oordelen hoe die speciale brand, hoe die bijzondere situatie aan te pakken; dan moet de brandweerofficier in een uiterst korte spanne tijds de risico's kunnen schatten, moet hij besluiten welke risico's hij zelf mag nemen en door zijn mensen kan laten nemen, niet alleen om de brand te blussen, maar ook om mens en dier te redden, om het gevaar af te wenden voor omliggende gebouwen, huizen en industriën, allen volgepakt met mensen. Weinig beroepen zijn er, waar in zo'n kort tijdsbestek, zulke verantwoordelijke beslissingen waarbij mensenlevens op het spel staan, door 1 enkel persoon genomen moeten worden. En deze persoon is in ons geval de brandweerofficier.

Ik geloof dat het niet nodig is nog nader uiteen te zetten dat voor deze man een specialistische en technische karaktervormende opleiding onontbeerlijk is en dat dit alles niets meer te maken heeft met de eenvoudige spuitgast van vroeger; dat dit beroep een aanzienlijk beroep is geworden, dat bovendien leiderschap van de eerste orde vereist en dat in ons land om meer erkenning vraagt dan thans aanwezig is.

Mijn laatste voorbeeld was dat van de repressieve taak van de brandweerofficier, de taak, die het grote publiek ziet en die het meest tot het publiek spreekt.

Deze taak is echter zeker niet de voornaamste; een andere, zeker even belangrijke kant van dit mooie en veelzijdige beroep is de preventieve taak. Deze, die weinig spectaculair en derhalve weinig bekend is, heeft enigszins simplistisch uitgedrukt, tot uiteindelijk doel de repressieve taak overbodig te maken. Voorkomen is ook hier nog altijd beter dan genezen. Hoe beter de preventie verzorgd is, hoe minder de kans op brand en des te minder zal er repressief gehandeld hoeven te worden. Ook deze taak, eigenlijk nog meer dan de repressieve, vereist een steeds uitgebreidere wetenschappelijke scholing van de brandweerofficier en een steeds groeiende specialistische kennis op velerlei gebied. Hiermede is met de voortdurende opleiding en training van het personeel, het grootste deel van zijn tijd gemoeid. Ik noemde reeds de kunststoffen -lawine, de gevaarlijke gassen, vloeistoffen en chemicaliën, alsmede de radioactieve stoffen, waarvan de brandweerofficier op de hoogte moet komen en de ontwikkeling waarvan hij op de voet moet volgen. Maar ook zal hij kennis moeten hebben van de nieuwste bouwmethoden, van de moderne bouwconstructies, van nieuwe bouwmaterialen en de al dan niet brandwerende eigenschappen daarvan, van brandwerende verven en deuren, en van de constructie van toncelruimten, van het gedrag van voorgespannen beton en van nieuwe legeringen, om maar enkele voorbeelden te noemen. Want legio zijn de architectenbureaux en bouwmeesters, gemeentelijke en rijksdiensten van bouw- en woningtoezicht en bouwkundige diensten, die bij het ontwerpen en beoordelen van bouwwerken het advies van de brandweer preventie-deskundigen vragen t.a.v. de brandveiligheid, de vluchtwegen als anderszins. Telkens weer blijkt dan dat hetzij uit economische dan wel uit schoonheidsoverwegingen met bepaalde brandveiligheidseisen minder rekening wordt gehouden dan wenselijk of door ons noodzakelijk wordt geacht. Wanneer u zich dan even realiseert wat er kan gebeuren wanneer er aan de eisen van een goede brandpreventie niet voldaan zou worden in warenhuizen en scholen, in ziekenhuizen of bejaardentehuizen, in kindervacantie-oorden of in psychiatrische inrichtingen en gevangenissen, dan zal u dat tot nadenken stemmen, en dan zult u het met mij eens zijn dat het een veilig gevoel is te weten dat er in onze samenleving steeds experts zijn, de brandweerofficieren, die zich van deze gevaren bij voortduring bewust zijn en zich op die brandveiligheid bezinnen, die dus niet alleen repressief, maar ook preventief werken voor en denken aan de veiligheid van mens, dier en eigendom. Maar om bepaalde maatregelen, bepaalde uitvoeringen ter bereiking van dit doel gedaan te krijgen, is het nodig dat de brandweerofficier, om met overtuiging te kunnen pleiten, zich in zijn gesprek met architect of directie, op een gelijkwaardig niveau kan bewegen en het is dus weer duidelijk dat hij over uitgebreide kennis op het desbetreffende gebied moet beschikken en deze kennis voortdurend moet bijhouden. Ik heb nu over de twee voornaamste taken van de brandweerofficier gesproken; aandacht moet echter ook worden besteed aan organisatie, aan materieels- en personeelsproblemen, aan verbindingdienst, en aan instructie en opleiding; aan hulpverlening- en reddingswerk.

Mijne heren,

Ik zal hier verder niet op ingaan.

Ik hoop met dit overzicht een indruk te hebben gegeven van de hoge eisen die er in de huidige samenleving met de steeds in importantie toenemende industrialisatie aan een goed brandweerofficier gesteld worden en dat een opleiding als die welke nu gaat beginnen onontbeerlijk is om het gewenste niveau te bereiken en om in de geleidelijk aan groter wordende vraag naar goed opgeleide beroepsofficieren te voorzien.

Ik hoop dat u - voor zover niet of nog niet tot de brandweer behorende - een nieuw inzicht en een betere appreciatie hebt gekregen over dit nobel ambt, dit mooie fascinerende, veelzijdige beroep, waarin technisch onderlegde jongelieden met de juiste karaktereigenschappen, bevrediging en levensvreugde zullen vinden en dat bovendien op dit ogenblik goede toekomstmogelijkheden biedt.

Toekomstige brandweerofficieren,

ik hoop óók dat u deze morgen versterkt bent in uw overtuiging het juiste beroep te hebben gekozen en dat u zich met hart en ziel hieraan zult geven. Deze opleiding is voor u slechts een begin, maar wanneer u deze enthousiast, met ijver en toewijding volgt en met succes beëindigt, dan hebt u een degelijke basis voor de toekomst, een toekomst in een levend, zichzelf steeds vernieuwend bedrijf, een beroep dat vol traditie, toch voortdurend zoekend is naar nieuwe wegen.

Ik wens u veel succes, en om te besluiten wil ik hier aanhalen wat een niet-brandweerman, de bekende schrijver Henri Knap eens over de brand- en haar weer schreef:

"Een flinke brand is laaiend, groots, gruwelijk, geheimzinnig in zijn oerkracht, afschuwelijk en hevig boeiend tegelijk.

Maar een brand past niet in onze menschenmaatschappij. Zij moet bestreden worden en zij wordt dat.

Brandweer is romantiek en strak militair hierarchisch; zij is hoogst sportief en vereist moed, kracht, behendigheid en volharding, mitsgaders kennis, neen: beheersing van de moderne wetenschap en de techniek. Zij vereist individualiteit zowel als teamgeest, initiatief en strikte gehoorzaamheid.

Haar werk, doeltreffende bestrijding van wat vernielt en vernietigt is ... positieve opbouw".